

JA NØKY MIDI YIKTANĪJA'AYĪDØØ JA HEBREOS JAA'DYĪ

Dios U'nk kōjxp adøm ja Dios Teety xmiġajpxyim

¹ Janch tigach idø'øn ja Dios Teety y'ijty ñanky'ijxyiyi, ku dø'øn ja kyugajpxy ttukniġawiwya'añ pøni ti jaty idø'øn ja tyukmadowampy ja mōjaa'dyøjkti.

² Īxyamnim idø'øn ja kyø'øm U'nk kugajpxy tø tkexy. Y'U'nk kōjxp idø'øn ja Dios Teety ojts tuki'iyi tyik'øyi ja naajx jøts ja tsajp, jøts nay ja y'U'nk tø ttagidøjkiguixy kōx kida'aq midi ja wyinaty tø tyik'øyi.

³ Ja Dios U'nk idø'øn tnanky'ejxip ja Dios Teety ja myøj'ajtin, jøts nayi ja' ja tnanky'ejxip sa dø'øn ja Dios Teety t'ixy; nay ja'ats ja myøkwinmaa'ñ ja myøk'ayuujk tpatanaagyøjxp tuktsajp'agida'aky ja pikta'aky midi ja Dios Teety tø tyikøjy. Ja Dios Teety ja møøt yikutuky y'aga'ngyøjø'øm jam tsajpjotp, ku adøm ja ya jawyeen tø x'ukyikpojkrpīwaajchim.

Jawaani mōj ja Dios U'nk, ka'ap ja ankilis jade'endi

⁴ Tø ja Dios U'nk jawaani mōj wyimbidsimy jøts ja Dios Teety y'ankilis ne'egi ka', ja'agøjxp ku ja Dios U'nk tø tmidañ jawaani mōj ja kutujk.

⁵ Jabi niġuunixi ja Dios Teety tkanimaay tu'uk ja y'ankilis yide'en:

Mets idø'øn n'U'nk'ajtpy;

øts mets ja jujky'ajtin ti nmø'øy,
 ni ja Dios Teety tkanimaamyi tu'uk ja y'ankilis:
 Øts me n'u'nk'atp,
 jøts øts me xeety'atp.

6 Yide'ents tø wyami ku ja myøjtu'umts U'nk tø
 xaniguejxyim ya naxwiiñ:

Wan niduki'iyi øts ja n'ankilis mwindsø'øgiyi.

7 Ku ja y'ankilis tñimadyajkmi, yide'en ja Dios
 Teety wya'añ:

Øy øts ja n'ankilis o sa nnanky'ejxyit,
 nayide'en sam ja pojin, uk sam ja jøøn yowin.

8 Kuts ja y'U'nk tñimadya'aky yide'ents ja
 tñimaamyi:

Xemikøjxp me Dios U'nk mgutujk y'ity;
 tiy mets mgutujk ja mdiidyu'unin y'ity.

9 Mdsøky'ajtpy mets ja tyiiby jøts ka' x'ejxwa'añ ja
 ka'øybi;

paty ja mDios Teety jawaani øy ja jotkujk'ajtin tø
 mmø'øyi,

jøts ni ka'ap jade'en o pøn tø yiktuñ.

10 jøts nayide'en wyami:

Mets Dios U'nk, tø xanibiktaajkguixy tuki'iyi ku yø
 naxwii'ñit tø xyikøjy,

jøts mgø'jotp ja tsajp tø pyidsimy.

11 Køxtip naxtip yø', jøts mets xemikøjxp me mdañ.

Nayide'en yø yjattit sam wet pyachi;

12 jøts mets ja xpøkjø'økt ane'eky ade'kxy, jøts
 jadigojk xyikjemyit xyik'øyt.

Mets idø'øn xemikøjxp jade'eñim m'ejtp, nijuuni
 xøøw mets mdsinaa'yin kyakixy.

13 Jøts nijuuni ja Dios Teety tu'uk ja y'ankilis
 tkanimaay:

Ya yikutuk n'aga'ngyøji'jy,

kunimts mets mmidsep nduktekpya'an'att.

¹⁴ Dios Teety idø'on myidundip niduki'iyi ja ankilis, nayi Dios Teetyts kajxidip jøts tpuðøkidit pøn jaty ja nitso'ok'ajtin tkupøkwandip.

2

Ka'ap ja nitso'ok'ajtin ngamøjpktaajkin

¹ Ja'agøjxp idø'on nyikmøja'am nyikøjxpa'am pøni sa tø nmadø'øyim jøts kidi ja nwinmaa'ñ nyiktigajchim, tu'ugyi ja nyikyø'øyim.

² Tø dø'on ja ayuujk yjanchwindiy midi ja ankilis ja israelit jaa'y tyukmadowdi, pøn jatyts ja tkabadundøø, yiktiidyundi ja', jøts ja ayo'on yikmøødyøø sam idø'on pyaat'atyiyi.

³ Pøni jade'endam ja yjajttøø, ¿sudsots adøm idø'on ndejint nga'ayo'ombaajtindit pøni ka'ap adøm ja møj nitso'ok'ajtin nmøjpktaajkyim? Jabi jawyeenxi ja nwindson'ajtim kø'øm tø tnigajpxy, pønts ja tpatmadoojidøø, tøts ja ayuujk ja jawyeen tiibyøkti jøts ja tø ttsøønidi, jitsnim øøts ja tø xukmadøy.

⁴ Tøts ja Dios Teety nayide'en kø'øm tyaky ja ejxpajt ku dø'on ja y'ayuujk ja wyindiy, ku ijxyimbi ka'ijxyimbi tyiknaxkida'aky, nayide'en ja Dios Espíritu Santo tø xmø'øyim ja møk'ajtin sam ja kija' tø xamidsøjkyim.

Nayide'en ja Jesucristo yjaa'yjajty sam ja myigu'uk naxwii'ñit jaa'y

⁵ Ja tsinaa'yin ja jujky'ajtin midi memp ja'tp Cristo køjxp, midi øts ixyam nnigajpxpy, ka'ap ja ankilistøjk ja mibaat tniwindsøn'attit.

⁶ Jabi yide'enxi ja David ja Dios Teety t'ajot'aty jøts ja tø tjaadyañ:

¿Tyimbyøn idø'øn yø jaa'y'ajtp ku yø niwine'en xkaja'dyigøy?

¿Ti tyimbyøn idø'øn yø naɣwii'ñit jaa'y midi oo'kp tigøøpy ku yø xmijotigøy?

⁷ Tø yø waani x'atsyik'amutski jøts tø x'atsmøjpikta'aky ja m'ankilis, ixyamts ne'egi jawaani møj tø xmø'øy ja møj'ajtin jøts ja øy'ajtin,

⁸ jøts tuktsajp'agida'aky tyikutujkøxt.

Ku dø'øn ja Dios tuki'iyi tø ttagidøjkiguixy ja jaa'y, niti dø'øn ja tø tkayiktañ midi ja jaa'y kya'ana'amp. Ots ja yjade'eni, ka'animts adøm n'ijxyim ku tuki'iyi myimadooguixy.

⁹ N'ijxyindipts adøm ja Jesús pøn ja Dios Teety waani tø t'atsyik'amutski, ni ja ankilis tø tka'atmibaat'aty. Tøts ixyam tmøøgyojmi ja møj'ajtin jøts ja windsø'jkin jawaani møj, ja'agøjxp ku ja o'jkin ja tø tkupiky, ku ja Dios Teety ja jade'en tø tyamidsøkyiyi jøts adøm ja xku'o'jka'ant.

¹⁰ Dios Teety køjxp tuki'iyi y'ijty, jøts tum ja idø'øn paat'ajtiyip; ja'ats ja Dios Teety chøjkpy jøts nayide'en ja y'u'nk ja myaay tpaattit ja øy'ajtin. Paty idø'øn ja Dios Teety tø ttamidsøky ja nwindson'ajtim Jesucristo jøts ja y'ayo'owin jøts ja y'o'jkin jade'en ttuktabaja'ñaxy, sa dø'øn ja naɣwii'ñit jaa'y y'ejxiidi tyiyidi, jits jade'en jawaani øy xukja'gyukant sudso ja nitsoojkin nbaajtin.

¹¹ Jabi nay ja'axi ja tyeety'ajttip pøn jaty tø py-ojkipiwa'atsti, jøts nay ja'ats ja tyeety'ajtmip pøn yikpojkipiwatp. Paty ja Dios U'nk tkadatsø'ødyuñ ku adøm ja xmiga'axa'am,

¹² sam jap wya'añ nõkyjõtpy:
Mets Dios Teety idø'øñ nmimadya'akp ku øts ja
nmiga'ax nmigajpxt,
jøts tu'ugyi øø wyinaty n'iy mets køjxp.

¹³ Jøts nayide'en jap jaabyety wyami:
N'awejax'etp øts ja Dios Teety.
Jøts abiky ñømgojmi:
Ixyam ø møøt n'u'nk n'una'jk, midi øts ja Dios Teety
tø xmø'øy.

¹⁴ Jade'en sam ja naxwii'ñit jaa'y ja jujky'ajtin
tmøøt'ajttøø, ja'agøjxp idø'øñ ja nwindson'ajtim Je-
sucristo yjaa'yjajty jøts jade'en ja o'jkin tkupøkt,
jøts jade'en tmimajada'aky ja miku' midi ja o'jkin
tniwindson'ajtp.

¹⁵ Jade'en ja nitso'ok'ajtin xuktajotkujk'ajtint
jøts jade'eñi dø'øñ ja o'jkin nga'uktsø'jkiñant.

¹⁶ Wa'ats yikja'gyuki ku ja nwindson'ajtim
ja' tkanimiñ jøts ja ankilis tpudøkit, jabi tum
naxwii'ñit jaa'yxi ja ja'ayi ñimimpy, pøn
teety'amøjkojpk'ajttip ja Abraham.

¹⁷ Ja'agøjxpts ja nayide'en yjaa'yjajty sam ja
myigu'uk naxwii'ñit jaa'y, jøts jade'en t'ayo'ext
sam nayide'en ja Dios Teety tpadun'ett, ku ja
kyø'øm o'jkin ja ttayikpojkw'ach ja naxwii'ñit
jaa'y. Ja'agøjxp idø'øñ ja amuum ndeety'ajtyindi.

¹⁸ Tø dø'øñ ja jawyeen ttanaxy ja ayo'on,
ja winmaa'ñ, jøts nayide'en yikxon tø
yikwinmaa'ñ'ixy, paty idø'øñ myayi ja pudøjkin
pøn jaty nayide'en ya jajtíp kubajtíp.

3

Jawaani møj ja Jesús, ka'ap ja Moisés

¹ Kunuu'kxy mee migu'uktøjkti, meetspi dø'øn mbaat'ajtiyip jøts yikxon x'ejxtit ja Cristo Jesús, pøn tø nyiktaniguexyindi jøts pøn ndeety'ajtyindip, ja'agøjxp ku meets idø'øn ja Dios Teety tø mwi'ijxyidi jøts ja mja'atiyidit.

² Ejtp ja Jesús tiy ja Dios Teety tmimadøy pøni ti ja tø tyaguwanii, sam ja Moisés nayide'en tu'ugyi tmiduuñ ja Dios Teety mā ja janchja'wibi jamdi.

³ Jawaani møjts ja Jesús ja wyindsø'jkin pyaadyi jøts nika' jade'en ja Moisés, nayide'en idø'øn ja tpaaty, sa jawaani møj yikwindsø'øgi ja tøjkojpi jøts nika'ap ja tøj jade'en.

⁴ Ots idø'øn ja jaa'y may yjadøjkojti, tum ja Dios Teety tuki'iyi tø ttanibiktaagi wine'en ijty tuktsajp'agida'aky.

⁵ Janch øy idø'øn ja Moisés yjatuuñ, ku ja janchja'wibitøjk ttukmadøoy ja Dios kyajpxy y'ayuujk, pøni ti dø'øn ja wyinaty tyunwampy ja Dios.

⁶ Tu'ugyits adim ja Cristo xpawinmaa'yim wine'en adøm njanchja'wa'am, ja'agøjxp ku ja tkøjø'ømit'ajtkixy, pø Diosxi ja' ja y'u'nk. Ja' tsojkip jøts møk ja winmaa'ñ nbiktaajkint, jits jotkujk n'awejsxint ja øy'ajtin midi memp midi ja'tp.

Ja janchja'wibi pyoo'kxinxøøwdi Dios wyingujk

⁷ Paty yide'en ja Dios Espíritu Santo wyā'añ, sam jap jaabyety y'ity nøkyijpxy:

Pøni mmadøøpy meets ja Dios Teety kyajpxy ixyam,

⁸ kidi jade'en mgujuun'atti sam ja jaa'y ttundi jam abak etjotp, ku tkagupøjkti ja Dios, jøts ja yujy'ajtin nugo ttaguyajtidit.

9 Jam øts idø'øn ja m'apteety m'aptaak xwinmaa'nmyøk'ejxti, øyi ja tja'ejxti tjanija'widi ja ijxyimbi ka'ijxyimbi wixijkxy jumøjt midi jaty øts jam njatungunajxpy.

10 Paty øts idø'øn n'atsemi'ambøjkti, winets ø nwaañ: “Ejtp mee mjadigøy m'anmija'wingøjxp, jøts ka' xtsojkti jøts øts ja nduu' xpaduujnidit.”

11 Ja' øts idø'øn ja ndami'ambøjkti, jøts ø nwandaajky ku kyatøkidit ma øts ja n'uktamidsojkti.

12 Migu'uktøjkti, nay'ejx'etidim tu'uk jadu'uk, jøts xkamajstuttit ja Dios ja yikjuky'ajtpi, jøts ja' ejtp xjanchjawidit.

13 Nay jaakjamnim ja xøøw ja jumøjt, nagyajpxjot'amøjkiiyidi xem yam jabom jabom, jøts ja pøky mgawin'øønidit, jøts ja Dios ejtp xmimado'odit.

14 Pøni tu'ugyi nyikyø'øyim ja janchja'win pøni sa ja tø nyiktso'ondaajkyim, kuwani ja Cristo møøt nbaajtin ja øy'ajtin.

15 Paty xja'myatstit ku ja ayuujk wya'añ: Pøni mmadøøpy meets ja Dios Teety kyajpxy ixyam, ka'ap nayide'en mgujuun'attit sam ja ttundøø pøn ja Dios Teety tkamimadoodøø.

16 ¿Pønts idø'øn ja Dios kyajpxy tjamadoodøø jøts ja tka'ukpadunidøø? Ja' dø'øn jade'en adøtsti pøn ja Moisés yik'awa'atspidsøøm jam Egipto etjotp.

17 ¿Pønts idø'øn ja Dios myijotma'jt wixijkxy jumøjt? Ja'ats idø'øn jade'en jajttøø pøn jaty pøkyundi, jøts ja jami abak etjotp y'oo'ktøø.

18 ¿Pønts idø'øn ja Dios tyamiwandaajki ku ja kyatøkidit ma dø'øn ja Dios wyinaty tø y'uktamidsøkyidi? Ja' dø'øn ja'adi pøn tkamimadowdi ja Dios.

19 Ixyats adøm n'ijxyim, ja'agøjxp ja øy'ajtin ja tkapaattøø ku ja Dios ja tkamibøjktøø.

4

1 Ka'anım ja tpaaty jøts adøm ja Dios Teety nmøøtnøjkxna'ant poo'kxpi, paty idø'øn tsø'øgi jawi ndsinaa'yinditnim ja ku wyinaty pøn nidu'ugin kyanaxy.

2 Nayide'en adøm tø nyiktukmadø'øyim ja nitsoojkin ayuujk, sam ja møjaa'dyøjk yjayiktukmadowdi; ka'apts ja ti øy'ajtin tpaatti ja kuxi ja tkamibøjktøø øy ja tjamadoodøø.

3 Adømts idø'øn ja Dios Teety møøt nbaajtint ja poo'kxin ku adøm ja tø nmibijkyim, jabi yide'enxi ja Dios kø'øm tø wya'añ:

Ja'agøjxp øts idø'øn ja nmi'ambøjkti ku øts ja xkamibøjktøø,
jøts øts ndyimñimy ku nijuuni xøøw xkamøøtpoo'kxtit.

Jade'en idø'øn ja Dios wya'añ, øy ja wyinaty ja tyunk tø tjayik'abajtyini ku ja wyinaty tuki'iyi tø tyikojkixy, jøts t'agajpxujky jøts ja tpaattit ja poo'kxin pøn mimadoojip;

4 pø japxi nayide'en jaabyety y'ity ti dø'øn ja Dios Teety tyuun kyiwixujk xøøw:

Poo'kx ja Dios kyiwixujk xøøw ku ja tyunk tyik'abajtyi'iñ.

5 Jøts nayide'en jap jaabyetymi:

Ka'ap øts ja xmøøtpoo'kxtit pøn xkamibøjktip.

⁶ Ka'anim ja jaa'y ñiga'pxidi jøts tpaattit ja poo'kxaajk, øy ja tø tjamadowdi ja nitsoojkin ayuujk, ka'ap ja poo'kxaajk ja tø tpaatti ku ja tø kyamadowdi;

⁷ paty ja Dios Teety jadu'uk ja xøøw ja et tø tnigajpxy midi adøm icyam n'ijxyindip ndsinaa'yindip, jabi Davidxi døøñ ja Dios kyajpxy yiktumpy ku ja wya'añ sa jap jaabyety y'ity nõkyijpxy:

Pøni mmadøøpy meets ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk, kidi xkamibøkti.

⁸ Ku ja Josué jeexyip ja israelit jaa'y ja poo'kxin ti tmøøñi, ka'ap ja Dios Teety jeexyip jadu'uk ja xøøw ja et tnigajpxy ma ja poo'kxin yikyakt.

⁹ Patyts idøøñ y'awejx'ityiyi ja kunuu'kxy poo'kxin, niduki'iyi pøn ja Dios tjanchja'widip.

¹⁰ Pøn ja Dios Teety møøt pyøø'kxy, nayi tø ja wyinaty ya naxwiñ tyikixy ja y'ødyu'unin. Jotkujk idøøñ ja pyoo'kxnit sam ja Dios pyøø'kxy ku tyik'abajtiyihñ ja tyunk tuktsajp'agida'aky.

¹¹ Kuwanits nmijotigøøyindit jøts ja'abi poo'kxin nijum nbaajtindit, jøts nipøn tkabadu'unt ja jaa'y pøn tkamibøjkti ja Dios.

¹² Jabi xemikøjpxi ja Dios Teety y'ayuujk y'ity, jøts jawaani wenk yiktsaachi myøk'ajtingøjxp, niti tsujx adsow jøpi jade'en kyayiktsaachi, ja kuxi tyimya'aty anmija'winjotp jøts jade'en tnanky'ijxyiyi pøni ti yiktunwamp uk yikwinmaa'ñ'ajtp.

¹³ Niti døøñ ja Dios tkayu'uchjawi, tyumnija'wigyijpxy ja' tuki'iyi jøts ja' idøøñ wyinaty nwinguwa'jka'amp jøts ndsinaa'yin ndagidøjkant.

Ja Jesucristo idø'øn tu'uk møjteetywindsøn

¹⁴ Ja Jesús midi dø'øn Dios U'nk'ajtip, ja' adøm idø'øn njawanimøjteety'ajtyindip, ja'ats idø'øn ja Dios Teety tø twinguwa'agi, paty adøm idø'øn ja nDiosja'myajtsin møk nyik'ejtint.

¹⁵ Xja'gyuka'amp adøm ja Jesús midi dø'øn møjteety'ajtp, ja'agøjxp ku ja tñijawi sa adøm ndsinaa'yim ya. Pø tøxi ja nayide'en ja ka'øwyinmaa'ñ yjayikmø'øy jøts ja tø tkagupiky, jøts jade'en ja pøky tø tkatuñ.

¹⁶ Tja'myejchims ja Dios, jøts wan tñinijxyim jotkujk jøts n'amido'owint pya'ayo'owingøjxp ja pudøjkin ma ngamajadaajkyim.

5

¹ Wi'ijxy idø'øn jam israel kajpkøjxp, tu'uk jadu'uk ja teety, jøts tø yikpikta'aky jaa'gyudanaabyi, jøts ja jiyujk'øøky ja Dios ttawindsø'ogidit ttawinjawidit jøts idø'øn ja jaa'y pyøky ñiwa'adsiyit jøts ja Dios tmaa'kxt.

² Kumi nayide'en yø teetyti pyojkpitumbijaa'yidi, paty yø tja'gyukidi pøn jaty tsuj kadsinaadyip jøts pøn jaty tundigøødyip;

³ ja'agøjxpts idø'øn ja wyindsø'jkin tpikta'akti ku ja nayide'en pyojkpitumbijaa'y'ajtti, jøts ku ja jaa'y tkudanidi.

⁴ Nipøn ja kø'øm kyananktyeetyidsimyi; ja Dios Teety idø'øn ja møøjyip, jøts nay ja' idø'øn tkunuu'kxp tkuwamp sam yiktuñ ja Aarón pøn myidu'ukpi møjteety'ajti ja israelit jaa'y.

⁵ Nayide'en yjajty ja Cristo; ka'ap ja kø'øm ñankmyøjteetyidsøjmi, ja Dios Teety ja møøjyi ku dø'øn ja ñimaajyi:

Mets idø'øn n'U'nk'ajtpy;
øts mets ja jujky'ajtin ya tø nmø'øy.

⁶ Jøts ku nayide'en ja Dios Teety wyaamaa:

Mets idø'øn xemikøjxp møjteety'atp,
jøts jade'en mdu'unt sam ja Melquisedec ttuñ.

⁷ Møk ja Cristo ja Dios Teety twingajpxajky
tminuu'kxajky ku ya chinaay naxwiiñ, jøts twinjiy
twinyaajxy ja Dios Teety, midi tmøøt'ajtp ja kutujk
jøts ja o'jkin tkapaatt tka'ext, jøts ja Dios Teety
myadooji ku ja tu'ugyi yikxon t'ajot'aty.

⁸ Kuwani dø'øn ja Cristo ja ayo'on tkupøjki sam
adøm, øy ja yjaDios U'ngi, kuwani ja tønanky'ijxyi
ja mado'owin;

⁹ kuts ja jade'en tja'gyukiyiñ ja naxwii'ñit ayo'on,
jade'ents tmibaat'ajty sudso ja yiknitsoojkin
ka'pxy tmo'ot pøn jaty ja mimadojiyip,

¹⁰ ja'agøjxp ku møjteetywindsøn ja Dios Teety
wyinaty tø pyiktaajkniiy sam ja Melquisedec y'ijty
teety'aty.

*Yik'ejxtip ja janchja'win ku ja jotmøñ yikmajt-
stutnit*

¹¹ Kajaanim ja kyayiknigajpxy ya'atpi ayuujk
ja'agøjxp ku meets yjaw i xkaja'gyukiwya'añ,
jade'en'ampyts inet idø'øn ja yjaw ngajatt sudso
ndukmado'odit.

¹² Meetspik idø'øn jeexyip mdukyikyuujniiip
ja mmigu'uktøjkti, kawinaak xøow ja
m'ixpøjkin xjayikyø'øñidi jøts ni jade'enbaat
xkaja'gyukidinim ja ixpøjkin midi ka' mabaat
chepi. Ne'egi jade'en meets yjaw mwimbejtnei
sam ja mutsku'nk ja'ayi ja che'tsknøø tkupiky, jøts
ka'ap ja kaaky ja tojx ja ttsøky.

13 Maxu'ngin idø'øn ndejint wyinmay pøn tkaja'gyukipnim sudso n'øchinaa'yint, kuts ja nduk'ixpøkwa'anin midi niwyaani tsep ka'ap ja tkupiky, nayide'en idø'øn ja' sam ja maxu'nk ja'ayi tkupiky ja che'tsknøø jøts ka'ap ja wenkpi jii'kxy.

14 Pønts tjajtnip t'ixa'at ja øybi uk ja kya'øybi, ja'ats ja Dios y'ixpøjkin tnijawiwyangøjxp øy ja wine'en yjatsepi jøts yikja'gyukit.

6

1 Jade'en nyiktaa'nint pøni ti jaty jawyeen tø nyiktukmadø'øyim, ku ja Cristo tø njanchja'wa'am, jøts ja Dios yja'njaaknija'wigyojint jøts ja ja'gyukin nmøot'ajtint. Ka'ap ja nugo ngajpxjimbejtint ngajpx'adøjint sudso nmajtstuujtint ja ka'øy chinaa'yin, midi ja o'jkin tukpatp, jøts sudso ja Dios njanchja'windit,

2 jøts pøni ti dø'øn nøbajtin'ajtp, pøni sudso jaa'y tkunuu'kxy ja myigu'uk, jøts sudso ja jaa'y yju-jkpyøktit jadigojk, jøts sudso ja tiidyu'unin y'ett.

3 Paty adøm nja'uknijawigyojint pøni ti jaty yiktukmado'owimp, pøni jade'en ja Dios xamidsøjkyim.

4 Ku pøn jaa'y tuk'ojkyi tø ttajotkujktøki ja Dios y'ixpøjkin, ku ja Espíritu Santo tø yikwijyidi yikejyidi

5 jøts ja Dios kyajpxy nekim tø t'ukupøkti, jøts nayide'en tø tyatøkiyidi ja Dios chojkin ja myøk'ajtin midi ixyam jøts midi xemikøjxp ejtp.

6 Pøni tø ja tjajdyigøydi ja Dios jøts ja kyøøm ka'øchinaa'yin ja tø t'awimbetidi jadigojk, nisudso ja kya'ukjotimbejtnidit ku ja Dios U'nk

ja kyiruspajtın jade'en nugo ttaguyajtıdi, jıts ja nugo o magama ttaxe'ekti.

⁷ Jade'ents ja yjattı sam ja naajx ku tyu'uy, y'uktichp nøø, kuts ja pikta'aky jam yikxon y'ity jøts ja tyikjotkujk'aty pøn jaty tø ñe'epti. Dios idø'øn ja kunuu'kxıp ja naajx.

⁸ Kuts ja pikta'aky ja tkayik'ity, ku nugo ujts jøts kujp tyik'ity, tits ja wya'ant, ka'ap ja y'øyi. Mi'ambøjkıpts ja Dios ja' jøtsnim ja yiknıtsa'att.

Jade'en idø'øn ndejint ja naxwii'ñıt ja aadyı.

Ja awejx'ajtin midi jotkujk xyik'ejtımp

⁹ Ots ø mıgu'uktøjk jade'en njakajpxy, njanchja'wıpts øts, ku meets ja Dios tø mgunuu'kxyıyı, ku tø myikmo'odi ja nitso'ok'ajtin.

¹⁰ Pø janch tıyxı ja Dios jıts ka'ap ja mdajaa'dyıgøyıdit pøni ti jaty meets ja tø xuujni, jøts ku ja tø xuk'ejxtı wine'enin ja xtsojkti, ku ja mmıgu'uk midi nayıde'en tjanchja'widıp ja Jesús tø xpudøkıdi, midi meets ıxyam mjaaktun'adichpñım.

¹¹ Ja'ats øø ndsøjkpy, jøts meets jade'en mdsınaa'yın xyikyø'ødyıt jotkujk jøts tsuj, kunım ja øy'ajtin xpaattıt midi m'awejxtıp.

¹² Ka'ap øø ndsøky jøts mee mnuux'ookt, ja' øø ndsøjkpy jøts ja jaa'y xpa'ejxtıt pøn jaty ja øy'ajtin tpaattıp y'awejx'ajtingøjxp ku ja Dios tjanchjawıdi.

¹³ Jade'en ja møjaa'y Abraham yjajty ku ja Dios tyamini'adso'owıyı ja øy'ajtin. Kyø'øm jujky'ajtin ja Dios tyakajpx, ja'agøjxp ku wyınaty nıpøn jawaani møj kya'ity;

14 xjats yide'en ja Abraham yiknimaay: “Ngunuu'kxp mets, jøts ja m'u'nk m'ap nyiknamayit.”

15 Tuda'aky ja Abraham ja t'awejx'ijty midi idø'øn ja Dios ñigajpx, jøts ja Dios ja myøøjyi midi wyinaty tø tyamidsøkyi.

16 Ku jaa'y tigati ttamøjtøkiwya'andi ttajanchtøkiwya'andi, ja' ja y'agajpxtip pøn jawaani møj, jøts ja nisa kya'ukyiknimaañidit.

17 Paty idø'øn ja Dios ojts ja kyajpxy tyimyiktañ, jøts ja yikjanchjawit ja y'ayuujk, jøts ku ja tuki'iyi tpadu'unt pøni ti jaty ja wyinaty tø ttamidsøky ja jaa'y.

18 Majtsk idø'øn ja winmaa'ñ midi ja Dios myøøt'ajtpy jøts ka'ap ja taay'ajtingøjxp ttuñ; tu'uk ja wyandaajkin midi adøm idø'øn xamidsojkimp, jøts tu'uk ja kyajpxy y'ayuujk midi ja awejx'ajtin xmø'øyimp ku ja wyandaajkin ja tpadu'unt. Jade'ents adøm ja Dios xyikjotkujk'ajtyim, jøts n'awijxyimpts adøm pøni ti dø'øn xmø'øyimp.

19 Ya'at awejxin adøm idø'øn ja n'amija'win tu'ugyi xyik'ejtindip, sam ja kudiibyajt tu'ugyi tyik'ity ja pikta'aky, midi'its adøm idø'øn nadyagumajtsa'amp jøts adøm ja Dios nbaajtint.

20 Jam idø'øn ja møk y'lity tsajpjotp ma ja Cristo jawyeen tø tyøki jøts ja tuu' tyik'awa'atst, jøts idø'øn ja jade'en xemikøjxp tø tyañ møjteetywindsøn sam ja Melquisedec.

7

Nayide'en ja Jesús tyety'aty sam ja Melquisedec

1 Salemit windsøn idø'øn y'ijty ja Melquisedec jøts ja tsajpjotp Dios tñideety'ajtmí. Kuts idø'øn ja Abraham wyinaty ja myidsep tø tmimajada'aky ixats idø'øn ja Melquisedec ojts y'atspaatsøyi jøts kyunuu'kxi.

2 Jøts ja Abraham tmøøy tukpiky ja majkpikpyi pikta'aky pøni ti jaty idø'øn ja wyinaty tø t'atspiky. “Ka'pxy tiidyumbi windsøn” idø'øn ja Melquisedec y'ayuujkpiidsimy; kuts ja tñiwindsøn'aty ja Salem kajp midi tyijpy “jotkujk'ajtin”, ixyats ja Melquisedec wyimbidsømni “ja windsøn pøn kyajp ttamidsojpk ja øy'ajtin jøts ja jotkujk'ajtin.”

3 Ka'ats idø'øn ja tyeety tyaak ja pøn, ni myigu'uk; ku dø'øn ja ñanky'ejxpaajti, ni kyayikniğajpxmi ja kya'axin jøts ja y'o'jkin; paty idø'øn ja Dios U'ngin t'ixy, ja teety midi xemikøjxp teety'ajtp.

4 Janch møjts idø'øn ja Melquisedec wyimbidsimy, ku dø'øn ja Abraham, midi adøm ndeety'amøjkojpk'ajtyindip, ja tmøøy tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky midi ja wyinaty tø t'atspøjkxi ja myidsep.

5 Jade'en ja Moisés kyutujk yjawa'añ jøts ja teety pøn yiktso'ondaajkidi ja Levi jøts t'amido'odit ja jaa'y tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky, øy ja tjamigu'ugidi, uk tu'ugyi tjakojpk'atti ja Abraham.

6 Øts ja Melquisedec jade'en yjagateety'aty sam ja'adi pøn yiktso'ondaajkidi ja Levi, y'amidoow ja nayide'en tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky ja Abraham pøn wyinaty ja Dios tø tyamiwanda'agiyi ja øy'ajtin. Jøts ja Melquisedec tkunuu'kxy ja Abraham;

7 n̄ipønts sa kyawa'añ, ku ja yjawanimøji pøn kunuu'kxp, jøts ka'ap ja' pøn yikunuu'kxp.

8 Tum oo'ktipts ja ja'a'y pøn ya naxwiiñ tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky yikmøødyip, ka'apts ja Dios kyajpxy jade'en tñigajpxy ku ja Melquisedec tø y'oo'kni, nømp ja wya'añ ku ja yjujky'atynim.

9 Nayide'en idø'øñ n'ukwa'anint, øy idø'øñ ja teetytøjk pøn ja Leví ñigubajk'ajtpy ixyam tjayikmukti tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky, kuwani dø'øñ ndejint kø'øm tjugubajtmidi ja yjade'embí nay winet ku ja Abraham tmøøy ja yja' ja Melquisedec.

10 Ja'agøjxp idø'øñ ja ndejint ja ttuuñ ku ja tmøjnigojpk'aty ja Leví pøn wyinaty kaka'xpnim naxwiiñ, ku ja Abraham ja Melquisedec pyaätsoji.

11 Ja Levíit teety idø'øñ midi ja Aarón yik-tso'ondaajkidi, ja' idø'øñ tmøødyi ja kutujk ja Israel kajp. Kudsik idø'øñ jeexyip ya'atpi teety ttukpaattøø ja Dios pøn jaty ja kyutujk padu-ujnidip, ka'ats jeexyip chøjkyi jøts ja teety jadu'uk kyaxø'økt midi tkawindsøn'ajttip ja Aarón, jøts nayide'en tyeety'attit sam ja Melquisedec.

12 Kuwani dø'øñ tyigach ja kutujk ku ja teety tyigatsti;

13 ni tu'uknimts ja teety kyabidsimy abikyajpkøjxp, sami ja nwindson'ajtim Jesucristo midi dø'øñ jade'en yiknigajpxp jap nøkyijxy.

14 Yiknija'wipxi ja' ku ja nwindson'ajtim Jesu-cristo tatskojpk'aty ja Judá, jøts ka'ap ja Moisés tyikutujky ku teety jam Judá etjotp pyidsø'ømdit.

15 Jawaani øyts ja ne'egi wyingaxi'iky, ku yiknijawi jøts ku ja Jesús ja jemdyeety'ajtin ñanky'ejxiyi, nayide'en sam ja Melquisedec.

16 Kyø'øm møk'ajtingøjxp ja Jesucristo tpaajty ja teety'ajtin, ja ku tmøøt'aty ja jujky'ajtin xemikøjxp; jøts ka'ap ja pyidsiimy jam jaä'y agujkp, pøn jaty idø'øn paat'ajtiyip ja teety'ajtin, sam ja kutujk ja'ayi ttanibiktaagi.

17 Pø yide'enxi ja Dios Teety ja ñigajpxyi:

Mets idø'øn xemikøjxp mdeety'atp,

jøts jade'en mdu'unt sam ja Melquisedec ttuñ.

18 Paty ja Moisés yjawyeen'ana'amín tø kyudigøy, ku ja møk'ajtin tkayaky sudso yikpadu'unt;

19 jøts niwine'enin ja ka'øchinaä'yin tø tyiktigach. Ixyamts nmøøt'ajtyindi tu'uk ja jøp'ijxy'ajtin midi øy midi møj jøts midi ja Dios xukpaajtimp.

20 Diosts idø'øn kø'øm ja y'aaw y'ayuujk tø tyaky jøts idø'øn ja nwindson'ajtim Jesucristo xemikøjxp tyeety'att.

21 Ja abikpyi teety, ka'ap ja jade'en tø yiktamidsokti sam idø'øn ja nwindson'ajtim Jesucristo tø yiktamidsøky, sam jap jaabyety nøkyijxpy wyä'añ:

Pøni tø ja Dios wyä'añ ka'ap ja y'aaw y'ayuujk ja tyiktigatst, ku ñiimy:

“Mets idø'øn xemikøjxp mdeety'ajtp,

jøts jade'en mdu'unt sam ja Melquisedec ttuñ.”

22 Paty idø'øn ja Jesús jawaani tø myøjtøki, ku ja jawaani øy ja tyeety'ajtin midi tyajkp ja nitsoojkin.

23 Yäm janch namay ja jadu'ukpi teety, jøts tum jøpwetsti y'etti ku y'ookti, wenkpits ja tyunk tmidandip;

24 ka'ats ja Jesús jade'en, nijuuni xøøw ja kya'øøky, paty ja tyeety'ajtin ja nipøn tkadukmidañ.

25 Ja'agøjxpts idø'øn ja jade'en xemikøjxp tyik'awa'atspidsimy pøn jaty ja Dios t'ixaadyip, ku ja xemikøjxp yjujky'aty jøts ku adøm ejtp xni'amido'owa'am.

26 Ya'atpi teety'ajtpi adøm idø'øn jeky tø n'awijxyim; ja nwindson'ajtim Jesucristo ja' idø'øn øyjaa'y pøn tkamøøt'ajtp ja ka'øwyinmáa'ñ, ni ja pøky, pøn ja pojkpitumbi jaa'y tø kyadapaadyi ja ka'øchinaa'yin øy ja tø tjamøøtsøøni, jøts pøn ja Dios Teety møøt yikutuky.

27 Tø dø'øn ja tu'ugyi ja Dios wyindsø'øk'ajtin tyika'pxi, ku ja ayo'on kø'øm tø tkupiky. Ka'ap ja jade'en tø ttuñ sam ja jadu'ukpi teetyti, pøn jabom ja Dios twindsø'jkidip jøts ja kyø'ømbøky yikmaa'kxtit, jøtsnim ix'oojk ja jaa'y nayide'en tkugajpxti jøts ja pyøky ja wya'atstit.

28 Tum naxwii'ñit jaa'y ja Moisés y'ana'amin yikteety'ajtpy, pøn nayide'en ja pøky øy myimajada'agiyidit; tøts yø'øbi ana'amin kyugøxi jøts ja Dios Teety ja y'aaw y'ayuujk tø tyaky jøts ja y'U'nk, ja nwindson'ajtim Jesucristo, tø tpikta'aky øy tyeety'ajtpi pøn xemikøjxp ja wya'ats'ajtin møøt y'ity.

8

Ja Jesús xkugajpxindip Dios Teety wyingujkp

1 ¿Midi'ibits idø'øn tsojkip yikxon ja'gyuki? Ja' idø'øn ku adøm ja møjteetywindsøn nmøøt'ajtyim jøts ja jam tø y'ixa'aky Dios Teety y'aga'ngyøjø'øm yikutujkpi,

2 jøts ja jam tyeety'aty tsaptøjkjotp midi ja Dios Teety kø'øm tø tkøjy, ka'ap ja jaa'y ja tø ttukyikøjy.

³ Wɪndʒə'ək'ajtin, tamay'ajtin, ja' idø'øn ja teety tyundip, paty idø'øn nayide'en ja nwindʒən'ajtim Jesucristo kuwani pyaat'aty jøts ja wɪndʒə'ək'ajtin tmo'ot ja Dios Teety.

⁴ Ku ja nay ya jeexyip chøøni naxwiiñ, ka'ap ja yjeexyip tyeety'aty, pø jaaxi teety ya pøn jade'en ttundip sami ja Moisés wya'añ.

⁵ Nugo agojnaxts ja abikpyi teetyi myidundip, tum ja' y'agojnax midi jam tsajpjotp. Ja'agøjxp ja jade'en yiknijawi ku Moisés ja Dios ñimaajyi, ku dø'øn ja wyinaty tu'uk ja tsaptøjk tyik'øyiwy'añ, ku yide'en yiknimaay: “Yikxonim x'ext, jøts nayide'en pyidsø'ømt sam tø nduk'ixy kojpkøjxp.”

⁶ Ja øy'ajtin, ja tiy'ajtints adøm ja nmøjteetywɪndʒən myidumpy, ja'agøjxp ku ja tkugajpxy tkudani ja øy'ajtin, midi adøm ja Dios Teety kø'øm tø xamidsøjkyim.

⁷ Kuk idø'øn jeexyip nisa kya'ejxi ja jawyeen kutujk midi ja Moisés ja Dios tukajpxnajxøø, ka'ats jeexyip jadu'uk chøkyi sam ja Cristo yja' tø tnanky'ijxyi.

⁸ Ja kuxi ja Dios tkaka'pxyjawi ja jawyeen kutujk sam ja kø'øm wya'añ jap nøkyijxpy:

Yide'en ja Dios Teety wya'añ: Me'emp ja xøøw ja jumøjt

ku øts ja Israelit jaa'y jøts ja Judajit jaa'y nmo'odit jadu'uk ja kutujk pøni kyupøjktip.

⁹ Ka'ap ja jade'en t'ext sam ja' midi tø njatumi møøt ja myigugajp, midi jekyip tsinaadyøø,

ku øts ja nwaapidsømdi Egipto y'etjotp;

kumi ka'ap ja tpadundi, paty øts ja nmajstuttøø.

10 Yide'en yjaakwa'añ ja Dios Teety, yide'ents idø'øn ja y'ett, midi øts idø'øn ndunwajnip ja Israelit kajp:

Ndukja'gyukip øts ja øgyutujk ja'adi,
jøts øts ja y'anmija'wingøjxp nbiktaajkidit.

Ja'ats øts idø'øn niDios'attip,
jøts øts ja ngajp'attit.

11 Ka' dø'øn pøn wyinaty ja myigu'uk niti tkadukyikyujti pøni ti dø'øn ja tyu'ump;
ja'agøjxp ku øts ja wyinaty ja møj ja mutsk tø nduknijawidi jøts øts ja niduki'iyi x'ejxkaptit.

12 Nmaa'kxidip øts ja' ja kya'øchinaa'yin,
jøts nijuuni øts ja pyøky ja nga'ukja'myajtsniyidit.

13 Ku dø'øn ja Dios Teety ja jemy ayuujk ja jemy winmaa'ñ tñigajpxy, mijaa'yinip idø'øn ja myijawyeembi kutujk; kuts ja tø myijaa'yini, pojin ja kyudigøøñit.

9

Ja naxwii'ñit tsaptøjk jøts ja tsajpjotpit tsaptøjk

¹ Jamts idø'øn y'ijty tmøøt'aty ja jawyeen kutujk sudso yikwindsø'øgit ja Dios jam tsaptøjkjotp midi ya naxwiiñ.

² Yide'en idø'øn y'øyyii'ñ ja tsaptøjk ya naxwiiñ, midi dø'øn jawyeen yikpatp ku ndøjka'ant, ja' idø'øn xyøøw'ajtpy Kunuu'kxy Et, japts idø'øn y'etti ja seri adøø'yin, jøts ja pøjkpajt mā ja kunuu'kxy chapkaaky y'etti.

³ Japts myimajtsk adiidyuky jixki'py tyañ, ja amaagyunuu'kxy et;

4 mā jap tu'uk ja altajr midi tum amuum oori mā kyøxøøy ja poom, jøts tu'uk ja mutskaaxi midi oori nimøch mā ja kutujk jap y'ity. Japts mutskaaxijøtpy tu'uk ja tu'jtsu'nk midi tmøøt'ajtp ja maná midi dø'øn yjøø'kxtøø ja israelit jaa'y jam abak etjotp. Nayi jap idø'øn kaaxijøtpy y'ijty ja Aarón ja tyajk midi ojts jadigojk xyimumy, jøts ja tsaa mā jap kyøxja'ayø ja kutujk ja ñi'ayuujk.

5 Jamts kaaxi ñikøjxp y'etti ja ankilistøjk ja y'agojnax, midi tyikni'gaxø'ktip jøts ku ja Dios jam, jøts ja kyajnk ja ttanimu'uxti mā ja pøky y'ijty yikmee'kxy. Wants ya'at ja 'ayi t'ukni'ja'wam.

6 Kuts idø'øn ja jade'en tø ttanibiktaagidi, winets idø'øn y'ijty ja teety tyøkidi jap mijawyeen tøjkjøtpy midi Kunuu'kxy Et yiktejp, jøts idø'øn ja windsø'jkin ja yikjuyk'ajtpi t'atsmo'odi pøni juuni ja kø'øm tsojkin'ajttøø.

7 Jøts idø'øn jap myimajtsk tøjkjøtpy midi yiktejp Amaagyunuu'kxy Et, tuk'ojkyits ja winjumøjt ja møjteetywindsøn jap tyøki; ja jiyujk ni'jpy idø'øn ja myidøjkip midi y'atswa'xpy mā ja pyøky jawyeen yikmaa'kxt jøtsnim ja jaa'y yja' nayide'en.

8 Yide'ents idø'øn ja Dios Espíritu Santo xukja'gyukam ku dø'øn jap nipøn nugo kyatøki myimajtsk tøjkjøtpy mā txøøw'aty Amaagyunuu'kxy Et. Japyi ja midu'uk tøjkjøtpy ja'ayi xyumitøkidi.

9 Yø' adøm idø'øn n'ejxpajtin'ajtimp wine'enin naxwii'ñit jaa'y'ajtyindi, jøts nnija'wa'ant ku ja winmaa'ñ kyawa'ach øy ja wine'en ja wyindsø'jkin tjayika'pxtøø.

10 Ja' idø'øn ja wyindsø'jkin'ajttip sudso kya'adyit sudso y'uuktit, jøts sudso ñanky'øyiyidit

ñankchujiyidit, sam ja mɔjaa'y chinaa'yin tyikutuky. Niwine'enin ja anmija'win ja tkayikwa'ats'aty. Ja'ats ja jade'en tyungunajxtip kunim ja Dios kɔ'om tɔ tyiktigach.

¹¹ Tɔts idɔ'ɔn ja nwindson'ajtim Jesucristo myiñ, ja'ats idɔ'ɔn ɣyam tɔnimɔjteetywindsɔn'ajtp ja jemchinaa'yin midi ya tɔ tyañ. Jawaani ɔy idɔ'ɔn jɔts jawaani tsuj idɔ'ɔn ja tsaptɔjk ma dɔ'ɔn ja tyuñ, ka'ap ja jaa'y ja tkɔjy, paty idɔ'ɔn ja kyanaxwii'ñit tsaptɔjki.

¹² Tɔ dɔ'ɔn ja nwindson'ajtim Jesucristo ñaxy jap myimajtsk tɔjkjɔtpy midi xyɔɔw Amaagyunuu'kxy Et, ka'ats ja t'ukmidɔjkiñi ja mutsk chiibi ni'jpy jɔts ja lɔjch ñi'jpy; kyɔ'om ni'jpy ja myidɔjkip tuk'ojkɔjxp ja'ayi, midi adɔm idɔ'ɔn xemikɔjxp tɔ xuktanitsɔɔjkyim.

¹³ Yikwachptsik idɔ'ɔn y'ijty ja pɔky ja tsigiduuri ni'jpy, jɔts ja tsapaxuna'jk ni'jpy, jɔts nayide'en ja tsigivaki jaam midi yiknitɔɔdyip jam altajrkɔjxp, ku dɔ'ɔn ja y'ijty ñadyaninuugyidi nikijxy jɔts ja pɔky jade'en tyikwa'atswa'andi xjats ja kunuu'kxin ja jade'en tpattɔ.

¹⁴ Pɔni jade'ents ja', jawaani kajaats idɔ'ɔn ja nwindson'ajtim Jesucristo ja ñi'jpy yikpɔkwyach jɔts kyunuu'kxy, pɔ patyxi ja Dios Espiritu Santo kɔjxp ñagyɔyajkiyi pɔkwyach, midi ja Dios Teety kyupijky, jɔts idɔ'ɔn ja ñi'jpy ja tyikwa'atst ja ka'ɔchinaa'yin midi ja kudigɔ'ɔyin xukpaajtimp, jɔts ja Dios jɔts ja yikjujky'ajtpi jade'en nmimado'owin.

¹⁵ Paty idɔ'ɔn ja Jesucristo mɔj yik'ajot'aty ku yjemgyutujk tɔ tyiktso'onda'aky, pɔ ja'axi ja kyu'o'jkip jɔts yikpɔkmyaa'kxtit pɔn jaty tɔ

pyøkyundi ku ja møjaa'gyutujk y'ijty tyuñim, jøts ja jaa'y tpaattit ja xemikøjxpit øy'ajtín, midi ja Dios Teety ttamidsøjkiyidip windi'ixip.

16 Jabi jade'enxi yiktuñ ku ja maay wya'kxy, jaanim ja wya'kxy ku ja jaa'y y'øøkñim.

17 Jøts ka'ap ja ayuujk mibaat nugo myøjtøkit pøni nay juky'ajtpnim ja kumaay.

18 Kuwanixi ja ni'jpy ojts chuñ xye'kxy ku ja møjaa'gyutujk cho'ondaajky.

19 Ku dø'on ja Moisés wyinaty ja kajp tø ttukmadøy ja Dios kyutujk y'ana'amin, winets tnixajiyiñ tukmusk øøxy ja ujts aay møøt ja tsajpts wet, jøts ttuktaxø'øky ja tsigni'jpy ja chiibi ni'jpy, midi nøø wyinaty møøt tø yik'adaamuky, xjats ttanixejtwidity ja kutujk nøky jøts niduki'iyi ja jaa'y nayide'en.

20 Winets wyaañ: “Ya'at ni'jpy idø'on tyikmøjtøjkíp ja Dios kyutujk midi mee tø myiktamidsøky.”

21 Tyaníwa'jx idø'on ja Moisés ja ni'jpy nayide'en ja tsaptøjk, jøts tuki'iyi pøni ti jaty yiktundip, ku dø'on ja Dios ja t'atswindsø'øgidi.

22 Jade'en idø'on kyutukyí jøts ku ja ni'jpy tuki'iyi tyikwa'atst, kuts ja ni'jpy kya'ett ka'ats ja pøky yikmee'kxy.

Cristo y'ayo'ongøjxp ja pøky wya'ach

23 Paty idø'on chojki ja ni'jpy jøts wya'atstit ja pikta'aky jap tsaptøjkjøtpy, midi y'agojnax'ajttip ja tsajpjøtpyit tsinaa'yin. Jawaani øy pyaat'atyiyi ja tsajpjøtpit'ajtín ja windsø'øgi, midi ja Cristo kø'øm tø ttuñ.

24 Jøts ka'ap ja Cristo jam tyeety'ajty tsaptøjkjotp midi ya naxwiiñ ja jaa'y tø tkojti, jøts tsajpjotpit tsaptøjk ja' nugo y'awanax. Jamxi dø'øn ja tyimchajpjotp tø tyøki, ma adøm ja ıxyam x'agø'dujkyım x'axajtujkyım Dios Teety wyıngujkp.

25 Tuk'ojkyi dø'øn ja Jesucristo ja o'jkin tø tkupiky, ka'ap ja jade'en tø ttuñ sam ja jadu'ukpi teetywindsøndi midi dø'øn y'ijty winjumøjt ja'ayi tmidøjkip ja ni'jpy jam tsaptøjkjotp jøts ni tkakø'ømni'jpyi ja'adi.

26 Ka'ats idø'øn ja Jesucristo jeexyıp nayide'en ttumi, tøts idø'øn ja jeexyıp may'ojk y'oo'kni kuyıp cho'ondaqjky ja naxwiiñit, ka'ats ja jade'en tø ttuñ. İxja tø kya'pxy, İxja tø tyiy ja et ja naxwiiñit, tuk'ojk ja o'jkin ja ja'ayi tø tkupiky jøts ja pøky tuki'iyi xemikøjxp tyikwa'atst.

27 Nayide'en sami jaa'y niduki'iyi tuk'ojk y'oo'kti, jøts yiktıdyu'undıtnım,

28 nayide'ents ja Cristo tuk'ojkyi tø y'øøky, jøts may ja jaa'y tyikwaajtsit ja pyøky. Kuts idø'øn wyınaty jadigojk ñanky'ejxpaadyiyi, ka'ap ja yikpøkwyatspi wyınaty y'ukmeni, ja' ja wyınaty ñımimpy pøn jaty ja awejx'ajtiyip.

10

1 Ja jemgyutujk idø'øn ja' y'aga'ax ja nugo kutujk midi ja Moisés yiktaan, paty idø'øn ja kyama-jada'aky nijuuni. Øy ja jiyujk ja namay tjayik'ookti winjumøjt, ka'ats ja pøky ja tyikwa'ach.

2 Ku dø'øn ja jeexyıp ja pøky tyikwa'ach, jøts ja øchinaa'yın jeexyıp tyaky, tuk'ojkyıts

idø'øn ja jeexyip jade'en yjaty. Ka'axi ja jeexyip y'uknabyøkyja'winiyidi.

³ Kumi ka'ats ja yjade'eni pø ximija'myatstipxi ja pyøky ja'adi ku ja winjumøjt tjatundi ja windsø'jkin,

⁴ ja'agøjxpts ja jade'en yjatti ku ja pøky ni ja tsigini'jpy ni ja chiibi ni'jpy tkayikwa'ach nijuuni.

⁵ Paty idø'øn ja Jesucristo ja Dios Teety tnimaay ku ya myiiñ naxwiiñ:

Ka'ats xtsøky'aty jøts myiktawindsø'øgit ja jiyujk, patyxi øts tø xyikjaa'yjaty jøt øts ja ne'kx jøts øts ja ni'jpy tø xmø'øy.

⁶ Ka' myikjotkujk'aty ku ja jiyujk yjanitøøy, ni ja windsø'jkin midi jayiktump jøts ja pøky xmaa'kxt.

⁷ Winets ø nwaañ: “Ixyam ø Dios Teety, jøts ø nbadu'unt pøni ti me nmi'ana'amwampy sa jap jaabyety nøkyijxpy y'ity.”

⁸ Ku dø'øn ja jawyeen tø tnigajpxy ku ja Dios Teety tkadajotkujk'aty ja windsø'jkin ku dø'øn ja jaa'y ja jiyujk tjayik'oockti, jøts ku tigati tjayiktøømyidi jøts ja pyøky wya'atstit sam idø'øn ja yjagutujkyi.

⁹ Winets ja nwindsøn'ajtim Jesucristo wyaañ: “Ixyam ø Dios Teety, jøts ø nbadu'unt pøni ti mdsøjkpy.” Yikudigøøpyts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesucristo ja jawyeengutujk jøts ka kyø'øm windsø'jkin ttawinguwijch.

¹⁰ Tøts adøm idø'øn ja Dios xkunuukxyim, pø tøxi ja nwindsøn'ajtim Jesucristo xemikøjxp tuk'oiky i ja ñine'kx tkøyaky midi idø'øn ja Dios Teety tø tmø'øy adømgøjxp.

11 Tum jade'ents ja israelit teety tundinim, nay ja jiyujk ja tyawindsø'jkidip ja Dios, øy ja pøky ja nijuuni tjugayikwa'ach.

12 Tuk'ojkyits ja Jesucristo ja'ayi tø y'øøky jøts adøm ja nbøkwyaaajtsindit, jøts ja jam tø y'ixa'aky yikutujkpi, Dios Teety y'aga'ngyøjøm.

13 Jamts ja y'awixy kunim ja myidsep yikpikta'akt tyekyji'py jøts ja ttekpya'an'att,

14 pø tøxi ja tu'ugyi ja wyindsø'øk'ajtin ttama-jada'aky ku ja køm tø ñadyagidøkiyi ja Dios Teety, jøts jade'en xemikøjxp tø tyik'awa'atspidsimy pøn jaty ja kunuu'kxin tø tmø'øy.

15 Jøts ja Dios Espíritu Santots ja kajpxy nayide'en tyiktuu'yø'øpy tyiktuu'wejtsp ku wya'añ yide'en:

16 Midi øts idø'øn yø jaa'y ndamidsojkip, ku dø'øn ja xøøw ja jumøjt tpaatt, yide'en øts idø'øn ja wyinaty nduñ.

Ndukja'gyukip øts ja ngutujk jøts øts ja nbiktaajkit y'anmija'wingøjxp.

17 Jøts yjaakwa'añ:

Ka'ap øts ja pyøky ja wyinaty n'ukja'myajtsniyi, ni ja kya'øy'ajtin.

18 Paty idø'øn nja'gyuka'ant yikxon pøni tø ja pøky xemikøjxp yikmee'kxy, ka'ats y'uktsojkniiyi jøts ja Dios Teety njaaktawindsø'jka'ant o ti jøts ja xpo-jkpimaa'kxint.

Møk ja Dios janchja'win nbiktaajkit

19 Paty migu'uktøjk idø'øn ka' tsø'øgijawi nwingunøjxindit ja Dios Teety jap tsajpjøtpty, pø tøxi ja nwindsøn'ajtim Jesucristo xkudsu'una'am xkudajxa'am.

20 Ja'ayi tsojkip jøts adøm ja nwindson'ajtim Jesucristo ja yjemdyuu' nguyø'øyint midi ttukpatp ja xemikøjxpit jujky'ajtin, jøts midi ja nwindson'ajtim Jesucristo tø awa'ats tyiktañ kyø'øm y'o'jkingøjxp.

21 Ja nwindson'ajtim Jesucristots adøm idø'øn nmøjteetywindsøn'ajtyimp jam tsajpjotp;

22 paty idø'øn tu'ugyi ja n'anmija'win nbiktaajkint ku ja Dios Teety n'ajot'ajtint, jøts tu'ugyi dø'øn ja janchja'win amumjoojt nmøøt'ajtint; pø tøxi ja xyikpøkwyaaajchim jøts adøm nga'uknabyøkyja'wiña'ant, tøts nayide'en ja nøbajtin nøø xyikwaajchindi.

23 Yikxonimts idø'øn ja n'awejxint midi ja Dios tø t'agajpxuky ku adøm ja kyutujk ja tø ngupijkyim. Pyadu'ump ja' ja y'ayuujk.

24 Ja' adøm idø'øn n'ixa'ayimp sudso xem yam nnabyudøjka'ant jøts nnachojka'ant.

25 Ka'ap adøm ja jaa'y chinaa'yin nyikmøjtøjka'ant pøn jaty kamendip ku nnamyujkyandi Dios ajot'ajtpi, nagyajpxjot'amøjkamp adøm idø'øn ne'egi, ixa ja nwindson'ajtim Jesucristo wyingoni.

26 Ku adøm kø'ømdsojkingøjxp ja Dios yja' n'ixmajtsint, ka'ats ja maa'kxujkin yikpaatt, jabi ka'axi ja abiky yiknitsokpi y'ukmenit.

27 Ja'ayits adøm njøp'ejxindip pøni jade'en adøm ndsinaa'yin, jøts ja Dios Teety ja myøktidyu'unin nbaajtint, jøts xemikøjxp ja tø'øyin xmø'øyindit midi dø'øn pyaattip pøn ja Dios tmidsep'ajttip.

28 Pø nayide'enxi y'ijty yiktundi pøn tkamimadoodip ja Moisés y'ana'amín, ku namajtsk uk nidigøøk ja a'ejxnaxpi kyajpxti,

kuwanits ja y'ijty y'øøky, niwine'en ja kyayik'ayo'ejxti.

²⁹ Jawaani kajaats ja pyaat'atyidi ja ayo'on pøn jaty ja Dios U'nk nugo t'uktaa'nwidejtnidip, jøts ja y'o'jkin tka'ukmøjpiktaajkniiyidi midi tø yikpojkwawa'achidi, jøts nayide'en ja Dios Espíritu Santo tø t'ukmigajpxigøøñidi yam ja yjaba'ayoyidi. Pø ja y'o'jkinxi ja Cristo y'eixa'anin'ajtpy ku dø'øn ja Dios Teety chojkin tø tnigajpxy, midi tø yjayikpøkwyaa'achidi pøn ja ka'ukmøjpiktaajkniiyidip.

³⁰ Pø nnija'wampxi ku ja Dios Teety tø wya'añ: “Øts xpaat'ajtp jøts øts ndagubattit ja pyøky; øts yø nmo'odip kija' ja y'ayo'on pøni wine'en yø pyaat'atyidi.” Jøts nayide'en wyami: “Ndiidyu'ump øts ja ngajp.”

³¹ janch kawinmaañi dø'øn ja y'ayo'on'ixy pøn ja Dios, pøn ja yikjujky'ajtpi tyukpatpy myøk'ajtingøjxp ja y'aki!

³² Kidi mee xja'dyigøy ku ja nwindson'ajtim yja' x'ejxidi jøts ja chinaa'yin xpadøjkidyøø, winets o sagasa xkujajtidøø ja mjanchja'win.

³³ Jam mee niwinaagin pøn ja mayjaa'y m'ejxidi ku myikta'ohti jøts myiktatsee'kti ja mdsinaa'yin, jøts nayide'en xajotmay'ookti ja mmigu'ukti pøn o sagasa yiktundip.

³⁴ M'ayo'ejx meets ja tsumyjaa'y, jøts mimadaajk meets ja jotkujk ku ja mbikta'aky tuki'iyi myikpøjkigyøxtøø, pø mnija'wipxi meets ku jam tsajpjotp jawaani y'øybi xpaattit midi xemikøjxp etp.

³⁵ Wan ttuñi pøni ti tuujnip, awejx'et meets ja ejtp pøni ti ja nwindson'ajtim tø t'agajpxuky,

myikmo'op meets ja kajaa.

³⁶ Tuda'aky ja Dios Teety y'ana'amín paduñ
ttsøky, jøts ja tyakt pøni ti ja tø t'agajpxuky.

³⁷ Pø yide'enxi ja nøky wyā'añ:
Jawaani jaak'aweix'etti,
tsojk ja mye'ent ja nwindson'ajtim pøn ja øy'ajtin
xmø'øyimp.

³⁸ Midi'its øts idø'øn ngupijkpy, janchja'wingøjxp
idø'øn t'awixy'aty ja øy'ajtin,
pøni windsi'jkyts ja', ka'ats øts ja ndajotkujk'att.

³⁹ Ka'ats adøm nwindsi'jkyjaa'yandi midi
pojín yikmimajadaktip, tum ja'abixi adøm pøn
ja janchja'win ttajujky'ajttip, jøts jade'en ja
n'anmija'win xemikøjxp nyiknitsoojkindit.

11

Ti dø'øn janchja'win'ajtp

¹ Ja' dø'øn janchja'win'ajtp ku amumjoojt
tu'ugyi n'aweixint pøni ti dø'øn yikmø'øyimp jøts
ku amumjoojt nmibøjkint midi nga'ijxyindip.

² Ja yjanchja'win idø'øn ja ndeety'amøjtøjk yik-
takajxajkti.

³ Ja janchja'win adøm xukmibøjkimp ku ja Dios
ja tsajp ja naajx jøts tuki'iyi tø tyik'øyi y'ayuujkøjxp
ja'ayi, jøts ja' midi ixyam n'ijxyindip ka'ap ja y'ity
te.

⁴ Janchja'wingøjxp ja Abel øy ja Dios
twindsø'jkøø, yam ja Caín kajade'en, paty ja Dios
ja Abel tkupijky jøts ja'agøjxp ja wyindsø'jkin
tkupøjki. Ots ja Abel tø yja'oo'kni, tø ja ejxpajtin ja
xemikøjxp tyiktañ ku ja janchja'win ja tmøøt'ajty.

⁵ Janchja'wingøjxp ja Enoc yiktaniwawi ja
xemikøjxpit tsinaa'yin øy ja o'jkin ja tjugapaajty,

jøts ja tka'ukpatnidi ku tja'ixaadyøø pø tøxi ja Dios ja wyinaty pyawa'aníyi. Yide'ents jap nøkyijxy wya'añ ku ja Dios ya naxwiiñ tyikjotkujk'ajty.

⁶ Janch tsepts jøts ja Dios nyikjotkujk'ajtint, pøni ka'ap ja janchja'win yikmøøt'aty, ja kuxi ja Dios yikpaatwa'añ, jawyeen idø'on ja njanchja'want ku dø'on ja jaa, jøts ku ja nayide'en tkunuu'kxy pøn jaty ja ixaajyiyip.

⁷ Janchja'wingøjxp idø'on ja Noé ja Dios tmibiky, jøts tmimadøøy ku ja tyukmadooji pøni ti jaty idø'on tunwajnip wyinaty, o dø'on niti kyagaxi'ikñim, jøts ja barki tyik'ø'yiyi'ñ midi yiknitso'ogip wine'enin jam tyøjkjotp yjaa'y'atti. Ja yjanchja'win ja tyamøj'ajt jøts ja ttuk'ijxy pøn jaty ja pøky ttunk'ajttip, jøts nay ja'agøjxp ja Dios tyaxonda'agyí.

⁸ Yjanchja'win ja Abraham yikmadooji, ku ja Dios ojts myigajpxyí jøts ja kyajp tmajtstuuity, jøts tnidsø'øñ ja naajx ja et midi ja Dios ttamidsojki, øy ja tjaganijawi pøni ma dø'on ñijky.

⁹ Ja'agøjxp idø'on ja Abraham chinaay jam etjotp midi dø'on ja Dios ttaniwaadsojyí ku janchja'win ja tmøøt'aty, jøts jabyøø'kxyin ja jam chinaay. O magama ja tyøjk tkojwidettø sam ja tuu'yø'øbyidi. Jøts nayide'en ja y'u'nk Isaac møøt ja Jacob ttundøø, jabi nayide'enxi ja Dios ja tyamiguy'ejidøø ja naajx ja et.

¹⁰ Ja'agøjxp ja jade'en ttuun ja Abraham, ku tjøp'ijxy'aty ku tyukpaattit ja kajp midi ja Dios kø'øm yik'øyip yikpaadip, ja tsajpjotpit kajp midi tu'ugyí etp.

¹¹ Nay ja janchja'win ojts ja Sara tyukmibikyí ku ja tu'uk ja y'u'nk tpaatt øy ja wyinaty tø yja'amøji

kyidakni. Pyaajt idø'øn ja y'u'nk ja ja'agøjxp ku tjanchjaa'wiyi'ñ jade'en sa ja Dios ñimaajyøø.

12 Ots idø'øn ja ñiyaa'y Abraham yjady-imyøjaa'yini, ojts idø'øn tnigojpkteety'aty janch namay ja naɁwii'ñit jaa'y, ejxim maadsa', uk ejxim pu' mejy'agø'øm kyamachooni.

13 Tum oo'køjxtits yø jaa'y, ixa jade'en tø yikja'myatsti, jøts nika' ja ya naɁwii'ñ yikmøøgyijxy pøni ti jaty ja Dios wyinaty tø tni'adsowi; ttuk'ejxidits ja jagamyi ja yjanchja'win midi ja Dios yakwanguijxpy jøts jade'en ttaxondaktøø, jøts ja jade'en tnankñija'widøø ku ja ya naɁwii'ñ nugo ñaxti.

14 Pønts jade'en ttundip, y'ixaadyipnim idø'øn ja' tu'uk ja kajp ma tu'ugyi chinaañidit.

15 Kuk ja ttajotmay'oo'knidi ja kyajp midi yiktandi, wimbejtitsik ja jadigojk nay jam.

16 Kumi øgyajpts ja jawaani ja chojktip midi dø'øn jam tsajpjotp, paty ja Dios jam a'ejxi abaadi tyik'ity tu'uk ja kajp jøts ka'ap ja tyatsø'ødyuñidi, kajppja'wiyidip ja'.

17 Nay ja janchja'win ja Abraham ja Dios ttukmimadooji ku myøkwinmaa'ñ'ejxiyi jøts ja tyu'umts majnk y'amidoojiyi jøts ja Dios ja ttuktawin'oogit. Tø ja Abraham wyinaty tkupiky jøts ja tyu'umts majnk twindsø'jkin'att, o dø'øn ja Dios kø'øm wyinaty tø ñii'mxyi:

18 “Yø Isaac mets idø'øn myikmayiyip.”

19 Ja'agøjxp idø'øn ja Abraham jade'en ttuun ku ja twinmay ku ja Dios myøk'ajtin myøji jøts tyikju-jkpyøkt ja oo'kpi jaa'y. Oo'kpi agujkpy idø'øn ja Abraham ndejint ja y'u'nk wyimbijty jadigojk øy idø'øn ja yjaga'øøky.

20 Janchja'wingøjxp ja Isaac t'agajpxuujky ja kunuu'kxin midi ja y'u'nk Jacob jøts ja Esau paadidip.

21 Jøts ku ja Jacob wyinaty y'ookwani, janchja'wingøjxp idø'øn ja ttami'awa'anii'ñ jøts ja José y'u'nk y'una'jk tpaattit ja kunuu'kxin. Xjats ojts winda'aky t'ajot'aty ja Dios jøts ja tyajk ojts ñadyagudijiyi.

22 Janchja'win ja José yikwajni, kuk ja israelit jaa'y pyidsø'ømdit Egipto y'etjotp, jøts tni'ana'ami sudso ja pyajk yiktu'unt.

23 Janchja'wingøjxpts ja Moisés ja tyeety tyaaak yu'uch yik'ejttøø tigøøk po'; ja'agøjxp ku t'ejxti ku ja janch tsuj jøts ka'ap tsø'jkidyøø ja windsøn kyutujk pøn wyinaty tø ñimy jøts ku tuki'iyi ja mutskuna'jk y'ooktit.

24 Jøts nay ja janchja'win ja Moisés kaduktsojki jøts ja Egipto windsøn ñøøx ja taak tejt ku wyinaty tø yaa'dyøjkjatni.

25 Nugo ku ja nayide'en tkupijky pøni sa jaty ja myigu'uk israelit jaa'y yiktundi, jøts ka'ap ne'egi nugo ttaxøøñ ja naawiiñ'ajtin midi na xp midi tigøøpy.

26 Jade'en ja wyinmaay ku ne'egi jawaani øy jøts ja Cristo o sagasa tmijatt, midi dø'øn yiknigajpx me'emp, ka'ap ja tmøjpiktaajky pøni wine'enin jam ja meñ jøts ja pikta'aky Egipto; ja' y'awijxpy midi ja Dios mo'ojip.

27 Ja janchja'win ja Moisés yiktsoo'nøø jam Egipto etjotp, ka'ap ttsø'jkii'ñ ja windsøn y'aki, nugo ku ja tpadunguixy ja y'øwyinmaa'ñ ejximdam ja Dios ja jeexyip tyimy'ixy.

28 Janchja'wingøjxp ja Moisés tyiktso'onda'aky

ja paski xøøw ku tyikutujky jøts ja israelit jaa'y ja ni'jpy ttawinja'adit ja tyøjk'agaj, jøts ja yjagyooobi majnk ka'ap ja Dios Teety y'ankilis yik'oogidit sam ja Egipto jaa'y yajttøø.

29 Janchja'wingøjxpts ja israelit jaa'y ttanaxti ja Tsajpts Mejy ejxim jaa'y yø'øy tø'øts naxkøjxp; kuts ja egiptit jaa'y nayide'en tjatunwandøø winets ja ñøjøø'kxti niduki'iyi.

30 Janchja'wingøjxpts ojts ja Jericó kajp ja ñawaap kyidaagijxy, ku ja israelit jaa'y wixujk xøøw ja kajp tni'awidejttøø.

31 Jøts nayi janchja'wingøjxp ja Rahab, ja ka'ødyø'øxyøjk, ojts møøt kya'øøky pøn tkamimadoodip ja myigugajp, ku ja wyinaty øy tsuj tø twindsø'øgi ja israelit jaa'y pøn kajptøjkidi ejxpi koobi.

32 ¿Ti jaty ø njaakmadya'akp? Ka'ap ja et ja xøøw ñibaadi ku ø nnimadyaktøkit ja Gedeón, ja Barac, ja Sansón, ja Jefté, ja David, ja Samuel jøts ja jaa'dyi midi y'ijty ja Dios y'aaw y'ayujk'ajtpy ku ti tni'gajpxwa'añ.

33 Janchja'wingøjxp idø'øn yø tø tmimajada'akti ja wenk kajp, jøts tiy øy tø kyudunk'atti jøts ja Dios ja pyudøjkin tø tpaatti sa ja wyinaty tø tni'adsowi. Ja møj kaa jadi'iñi tø t'apanmujkidi ja y'apajk,

34 jøts ja møj jøøn nayide'en tø tmimajada'akti, jøts tsujx kumy tø kya'ookti. Jøts tø yjotmøkpøkti pøn kajotmøkti, jøts ja y'awa'ambi midsep tø tmimajada'akti.

35 Jam idø'øn ja tø'øxyøjk pøn janchja'wingøjxp ja ñiyaa'y tø t'ejxpaatti jadigojk jujky.

Mayts y'oo'kmidi ayo'on agujkp, jade'en

idø'øn ja ne'egi ttsoktøø jøts ka'ap ja Dios yja' t'ixmajtsidøø ja'agøjxp ku ja t'awejx'atti ja jujky'ajtin xemikøjxp.

³⁶ Jøts may nayide'en yikxon tø yiktaxe'ekti jøts tø yikwopti, jøts ja pujxkuwøøñ tø yikpitaajkidi jøts tø yiktsumdi.

³⁷ Jøts nayide'en tø tsaaga'ach y'oo'kmidi, uk tapoodits, jøts tø yikmøjwinmaa'ñ'ejxti, jøts tsujxkøjxp tø y'oo'kmidi; jøts ja borreegi'ak jøts ja chiibi'ak yik'ayowim tmiwidejttøø, o sagasa ja ayo'on tpaattøø.

³⁸ Ja'abi jaa'y idø'øn tø wyidetti abak etjotp, kojpkøjxp, jøts tsaā ankjøtpy, tsaā jutjøtpy. Niwine'en ja naxwiil'ñit jaa'y ja'abi jaa'y kyapaat'atyiyi.

³⁹ Ots idø'øn yø øy tsuj tø yik'ejxti yikpaatti ku janch møj ja yjanchja'win, ka'ap yø ti tø yikmo'odi pøni ti dø'øn ja Dios tø t'uknigajpxy;

⁴⁰ pø tøxi ja ttanibiktaagi kø'øm jawaani øy jøts ja y'øbyidsø'ømdit adøm møøt.

12

Ja Jesús adøm n'ejxpajt'ajtimp

¹ Janch mayts adøm ja jaa'y nniija'wa'andi pøn jaty ja janchja'win tø tmøøt'atti jøts ja tø tnankñigaxi'igyidi. Wants adøm tmajtstuujtna'am tuki'iyi pøni ti jaty xyikjotkøjximp, jøts ja pøky nayide'en nmajtstuujtint midi yjawwi xyikpak'amujkna'amp, jøts yikxon njaakpadungojindit tuda'aky ja øchinaa'yin.

² Ja Jesús adøm n'ejxpajt'ajtimp pøn ja janchja'win tyajkp jøts pøn nayide'en tjaakyik'øyip jøts tjaakyiktsujip. Tø ja Jesús jam kruskøjxp

y'øøky, ots ja yjatsø'ødyuñ, ja'abi o'jkin ka'ap ja tø tmøjpikta'aky, pø ñija'wipxi ja' ku ja ayo'on ja ttanaxt jøts ja tpaatt ja jotkujk'ajtín ja xondaajkin; jøts ja tø y'ixa'aky yikutujkpi møøt ja Dios Teety jam y'aga'ngyøj'øm.

³ Paty mee kidi mjotkixy ni mga'amutskidit, ja Jesús meets ja'myats jøts ja xni'ejxu'uttit ku pokpitumbi kyøj'øm kawinø'øn tø y'ayo'ombaaty.

⁴ Ka'aním meets ja pøky xmøøtseptuñ jøts xkudaxit.

⁵ ¿Uk tø meets idø'øn ja xja'dyigøøñi sa adøm Dios Teety y'u'ngin xja'ane'emyindi? Pø yide'enxi jap jaabyety nøkyijxpy:

U'nk, kupøk ja ayo'on midi ndaniguejxpy jøts mdsinaa'yin xyiktigatst, jøts kidi x'ayooji ku me n'ojt.

⁶ Pø tum ja'axi øts ja chinaa'yin tigach ndamidsøjkpy pøn jaty ø ndsøjkpy, jøts ja ayo'on nmø'øy pøn jaty n'u'nk'ajtpy.

⁷ Midani meets idø'øn ja ayo'on, pø ja'agøjxpxi meets ja Dios ja mmø'øyi ku y'u'nk y'una'jkin mdsøkyidi. ¿Uk jaa dø'øn ja jaa'y pøn nijuuni ja tyeety tø kyakajpxwijyi?

⁸ Pøni ka'ats meets ja Dios mgajpxwijyi sami dø'øn ja y'unk y'una'jk ja ttamidsøjky, mga'u'nktejpts meets idø'øn ja', wenk u'nk meets ja mdijyi.

⁹ Nayide'enxi mutskyi ja ndeety ndaak tø xkajpxwijyindi, jøts adøm ja y'ijty øy tsuj nmigajpxyindi, yayits ja y'ana'amín ja yjatundi naxwiiñ. ¿Sudsots adøm idø'øn ja Dios Teety midi jam tsajpjotp ngagupøjkint ja kyajpxwejin? Pø ja jujky'ajtinxi adøm ja xukpaatwa'animp.

10 Ja'ayi adøm ja ndeety ndaak xakajpxwejiñdip pøni sudso dø'øn ja tja'gyukiñdi ku ja tsinaa'yin tyiyi ya na_xwiiñ; kuts ja Dios x'ane'emyindi, tiyts ja y'ane'emy, jøts ja' ja xani'ana'amindip sudso ja wa'ats'ajtin nbaajtint nayide'en sam ja'.

11 Nipøn ja ayo'on tjanchjagatsøky ku ja yikpaaty, janch møk ja yikjawwi; pønts ja ayo'on pønts ja kastigi tpattip, ku wyejti kyajti, ja'ats idø'øn ja chinaa'yin tiy tsuj tyikyø'ødyip, ka' ti, ka' sa, ka'ap ja tsep.

Ja ayo'on ku ja Dios kyajpxy kyayikmimadøy

12 Yikmøkpokti mgø' mdeky pøni tø ja y'anuu'kxyinidi.

13 Ixa'adi ja tiy'ajtindi jøts ja mmigu'uk pøn ja yjanchja'win kamøktinim mba'ejxyidit jøts ja ky-atuu'tigø'ødyit, jøts ja jade'en ne'egi yjotmøkpoctit.

14 Øy tsujim ja mdsinaa'yin xyikyø'ødyit, tuda'aky ja jaa'y niiduki'iyi møøt mdsøønidit; ku wyinaty jade'en mgajaa'y'atti sudso ja Dios x'ejxtit, pø ka'axi jadi'iñi nugo ñiyik'ixy ñiyikpaaty.

15 Yikxonim wanidi, ejxim xka'ukpatnidi ja kyunuu'kxin midi ja Dios pya'ayo'ajtingøjxp mmo'owajnidip, øy ja jade'en tø yja'ukwa'añ ku ja mbudøkiyidit; kidim ta'am ujtsin mnabyikta'agyidi midi pa'amdump jøts ni xkayiktsokmi ja mmigu'uk.

16 Kidi nugo mnamyøøt'atyidi pøni ka'adam ja xniyaa'yidi xniðø'øxyidi, tum ja Dios yja' ne'egi mjotmay'attip; kidi Esaújin xundi pøn nugo y'u'nk ttaguyajt ja yjagyobi, tuktey ja tokx ja'ayi ttagugøøy.

17 Mnijawidipxi ja nayide'en ku ja Esaú ja tyeety kya'ukmøø'ñiyi ja kunuu'kxin ku ja tja'uk'amidoonaa; øy ja wyinmaa'ñ ja tja'uktayaaxnaa ni sudso ja kya'ukyikmøøña ja kunuu'kxin.

18 Ka'anim meets idø'on ja Dios myøk'ajtin nayide'en xpaajti sam adøm ndeety'amøj t'ejxti ku ja kojpk Sinai ñitøøwyidity. Ni ja xaachkoots meets xka'ijxñim ma ja anaaw ja widsuk adsø'jkibim wyidity,

19 jøts nayide'en ka' xmadowdinim ja pujxujx midi yjawi xyiknajtimp ku ja nmado'owint, jøts nika' ja ayuujk tø xmadowdinim janch møk midi dø'on kyamidanaadyi ja jaay jøts yjanuu'kxaknidi, jøts jade'en jya'ukyikmigajpxnidit.

20 Ja'agøjxp idø'on ja jade'en ku ja adsø'jkibim ja kutujk yikmøødyi midi wamp: “Pøni pøn yø kojpk tyømpy pyatpy yika'tspa'ookp inet ja', uk yikumba'ookp øyi yjajiyujki.”

21 Janch adsø'jkibim idø'on ja t'ejxti tuki'iyi, ja sa Moisés paat kø'øm wyaañ: “Xjanchyikmibejpnip øts ya'at et.”

22 Ka'ats meets, ja Dios kyunuu'kxy'et jade'en tø xpaatti, jabi jotkujkxi meets ja Dios ja yikjujky'ajtpi y'øy'ajtin tø x'ejxi møøt ja y'ankilis kama-chooni

23 pøn ja Dios twin'øøgunajxtip. Tøts nayide'en xpaatti pøn ja Cristo tø tjanchja'wimyidi pøn ja ñitso'ok'ajtin abaadi awejxnidip. Ja Dios meets idø'on tø xwingunøjkxidi midi dø'on niduki'iyi ttidyungøxp, jøts ja øyjaay'oo'kpi y'anmija'win

midi ja Dios jam møøt chinaañidi, nayide'en meets ja møøt ja winmaa'ñ xyikyø'õñidi.

24 Jøts ja Jesús tø xpatmidi pøn jam Dios Teety wyingujkp xkugajpxindip pøn ja ñi'jpy xnitanaa'yindip. Ka' xukpøky'ajtyim ja y'o'jkin, ja maa'kxujkin ja ne'egi yajkpy jøts ka'ap ja Abel y'o'jkin jade'en.

25 Paty idø'øn yikxon x'ejxtit jøts ja kyajpxy y'ayuujk xku'oojkidit, pø kuwanixi ja y'ayo'ombaatti pøn jaty ja Dios kyugajpxy tkamimadoodøø. Jawaani kajaats adøm xpaat'ajtint ja ayo'on, pøni ka'ap adøm ja Dios kyajpxy nmadooja'am ku adøm ja tsajpjotp kø'øm xjamigajpxyim.

26 Ojts idø'øn ja møk uyx ñajxy ku ja Dios kyajpxy jam Sinaí kojpkøjxp. Yide'en ıxyam ja y'ayuujk wya'añ jadigojk: “Ku øts wyınaty jadigojk ja uyx nyikmiñ ka'ap ja naajx ja'ayi y'adø'øtst, nayide'enxi ja tsajp y'adøtsmit.”

27 Ku dø'øn ja Dios wya'añ ku tyik'adø'øtst ja'ayi jadigojk tuki'iyi, ja' idø'øn ja tyijpy ku ja tuki'iyi tyikudigø'øty midi jaty jawyeen tø tyik'øyi. Ka'ats ja sã yjattit midi xemikøjxp ja chinaa'yin tø yik-tanibiktaagi.

28 Ja'abi øy'ajtints adøm idø'øn ja Dios tø xamidsøjkyim, ka'ats idø'øn ja nijuuni sã yjatt, xemikøjxp idø'øn ja y'ett. Paty adøm ja Dios ngajxajkint, jøts øy tsuj nwindso'jka'ant pøni sã dø'øn ja pyaat'aty jøts pøni sã dø'øn ja ttsøky;

29 pø ja' kuxi adøm ja nDios jade'en yikwindigøy sami jøøn.

13

Sudso tsinaa'yingøjxp ja Dios nwindso'jka'ant

¹ Kidim xja'dyigøydi, ejtpim mnachokidit xem yam Cristo køjxp.

² Kidim xja'dyigøydi, jøts ejtp xtøjkmo'odit pøn jaty mdøjkjotp ja'ttip, pø mayxi jade'en tø yjatti ku ja jabyøø'kxy ja tyikpoo'kxti, ja Diostam idø'øn ja y'ankilis ja yikpoo'kxtip øy ja tjaganijawidi.

³ Nayide'en ja tsumyjaa'y xja'myatstit ejximdam meets jeexyip mdsumyi. Ja'myatsti pøn jaty ja chinaa'yin tø tkuwanjatidi jabi mnija'widipxi pøni sa dø'øn ja'abi ayo'on.

⁴ Yikxonim x'ejx'ettit m'amajstk'ajtin jøts øy tsuj mnamyøøt'atidit, tyidyumpy ja Dios ja wyinaty pøn jaty namyøøt'atidip jadi'iñi yam ja tkaniyaa'y'i uk tkanidø'øxyi.

⁵ Kidi ja meñ ni ja pikta'aky nugo mganadyapikmyo'ojidit; tajotkujk'atti pøni ti jam mmøøt'ajtip pø tøxi ja Dios wya'añ: “Nijuuni me ngaja'dyigøøty, ni nga'ixmatst.”

⁶ Paty adøm nwa'anint jotkujk:
“Ja ndeety'ajtim øts idø'øn xpudøjkip,
ka'ap øts ja ndso'øgit pøni sa xunwa'añ tu'uk ja
jaa'y.”

⁷ Kidi xja'dyigøydi pøn jaty tø mgajpxwijyidi jøts ja Dios y'ayuujk tø mdukmadøyidi; pawinmaydi sa ja chinaa'yin tø tyikøxti tyikubatti, jøts tundi jade'en sa ja yjanchja'win ja'adi.

⁸ Tu'ugyi dø'øn ja Jesucristo y'ity, nay ja' jekyip, nay ja'ats ixyam, nay ja'ats wyinaty xemikøjxp ejtp.

9 Paty idø'øn xkamibøktit pøni ti jaty abiky jøts tigach mjayiktukmaddodip. Dios y'øy'ajtingøjxpxi ja anmija'win y'øy'aty jøts ka'ap ja ja'agøjxp ku yikpaduñ sudso kya'pxy ja ka'ayin ja uujkin, jabi nijuunixi ya'atpi tsinaa'yin ja øy'ajtin tø tyukpaadyidi pøn jaty ja øy tjanchjabadundip.

10 Jawaani øy adøm nwindso'jkin jøts ka' mibaat twindsø'jkin'attit ja mõjteetywindsøndi pøn ja mõjaa'gyutujk tyiktundipnim.

11 Ku ja mõjteetywindsøn tyoxti ja jiyujk ni'jpy Amaagyunuu'kxy Tøjkjotp jøts ja pøky wyā'atst, kajp pa'am ja jiyujk nine'kx ja tyiknøjxkti jøts ja jam tyiknitøødyi.

12 Nayide'ents idø'øn ja Cristo kø'øm y'ø'jky kajp pa'am jøts ja naxwii'ñit jaa'y ttagunuu'kxy ja kyø'øm ni'jpy.

13 Wants t'ixmajtsnandi ja mõjaa'gyutujk jøts ja Cristo n'anøjxandit, øy ja sa njaguwanjajtandi sam ja yjajty.

14 Pø ka'axi adøm ya naxwiiñ ja tsinaa'yin xemikøjxp nmøøt'ajtyindi, n'ixa'ayindipnimxi adøm ja' midi dø'øn me'empnim ja'atpnim.

15 Ja Jesucristo adøm ja y'o'jkin xpudøjka'amp jøts ja Dios Teety ejtp nyikjotkujk'ajtint ku ja kyø'øm U'nk ja ndawindsø'jka'ant; jøts nayide'en ja Dios ja n'aaw ja n'ayuujk ndadaxondaajkint.

16 Jøts kidi xja'dyigøydi ku ja Dios nayide'en twindsø'jkinjawi ku ja mbikta'aky xem yam mnadyabudøkiyidi.

17 Mimadowdi pøn jaty mgajpxwejidip; pø ja'axi dø'øn m'anmija'win t'eix'ejttip jøts ñija'widip ja' ku ja Dios ja wyinaty nay ja' tyamachidi. Pudøkidi

jøts jotkujk mmøøtunidit, kidi ayowim xundi, pø ni meetsxi wyinaty jotkujk mgatsøøni.

¹⁸ Ni'amido'ojik øøts, nibøktso'owik øøts, nitiixi ngapøkyjawi jøts jade'en øøts ja ndsojkin wya'añ ku ja n'anmija'win wa'ats jade'eñim y'ett.

¹⁹ Tundi may'ajt jøts øts jawaani møk xni'amidoowidit jøts wyinaty nnabyaätkojma'andi tsojk.

Yikyajkp ja kunuu'kxin jøts ja kajpxpoo'kxin

²⁰⁻²¹ Ja Dios Teety, pøn ja øy'ajtin tyajkp, ja' mgunuu'kxidip mguwa'anidip, jøts nwindson'ajtim ja y'o'jkin mdabudøkiyidit jøts øy tsuj mdsøønidit mdanidit jøts ndungøjxindit pøni ti tø xamidsøjkyim. Mutsk borreegi u'ngin adøm idø'on ja nwindson'ajtim Jesucristo x'ejx'ijtyindi pøn ja ñi'jpy tø tyaky jøts ja Dios Teety kyajpxy tø tyik'adujki, pøn adøm idø'on xkøj'ømit'ajtimp, øy ja ti xmø'øyint pøni ti jaty ja xamidsojkimp. Øy'ajtin agujkp ja Cristo xemikøjxp y'ett. Jade'en idø'on ja y'ejxi.

²² Migu'uktøjkti, tuda'aky waani ya'at nøky xpa'ejxtit jøts xja'gyukidit ti dø'on nda'ana'amdip. Winmadowdi waani ya'at ayuujk, øy idø'on yø wine'en kyidyimgyajaaji.

²³ Nijawidi ku adøm nmigu'uk Timoteo tø pyuxøjktøjkpidsimy; pøni nabyaajtíp øø pojin, nmøøtnøjxip øts ja wyinaty.

²⁴ Kajpxpoo'kxiti pøn jaty m'ana'amidip jøts niduki'iyi ja janchja'wibitøjkti. Nayide'en mguejxyidi ja kajpxpoo'kxin ja Italiit jaa'y.

²⁵ Mbaättip ja Dios kyunuu'kxin niwine'enin jam mdsøønidi. Jade'en idø'on ja yjatt.

**Ja ɔgyajpxy ja ɔmyadya'aky midi xukpaajtimp
ja nitso'ok'ajtin
New Testament in Mixe, Tlahuitoltepec
(MX:mxp:Mixe, Tlahuitoltepec)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Tlahuitoltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Tlahuitoltepec [mxp], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Tlahuitoltepec

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

422dcf73-46a5-5403-b423-8406ed76ac1d